

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

شابک	۱۵۰۰۰۰ ریال: ۷-۸۸۴-۲۳۲-۶۰۰-۹۷۸
شماره کتابشناسی ملی	۴۴۵۳۷۵۰
عنوان و نام پدیدآور	از حاشیه‌نشینی تا توانمندسازی/ مولف سعیده احسان‌نژاد، رسول برائی‌نژاد.
مشخصات نشر	تهران: سنجش و دانش، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۲۱۱ ص.: مصور (بخشی‌رنگی)، نقشه (رنگی)، جدول؛ ۲۲×۲۹ س.م.
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۷۳.
یادداشت	نمایه.
موضوع	حومه‌نشینی و حاشیه‌نشینی -- ایران -- بم -- نمونه‌پژوهی
موضوع	Suburban life -- Iran -- Bam -- Case studies
موضوع	حومه‌نشینی و حاشیه‌نشینی
موضوع	Suburban life
رده بندی دیویی	۷۶۰.۹۵۵۷۲۲ ۲/۳۰۰
رده بندی کنگره	۷۶۰.۹۵۵۷۲۲ ۲/۳۰۰ H۳۴۰۵۱۲۸ ب۸۹۴۲ الف/
سرشناسه	احسان‌نژاد، سعیده - ۱۳۶۳ -
شناسه افزوده	برائی‌نژاد، رسول - ۱۳۶۲ -
وضعیت فهرست نویسی	۵: فیبا

از حاشیه نشینی تا توانمندسازی

مؤلفین: سعیده احسان‌نژاد، رسول برائی‌نژاد
ناشر: انتشارات سنجش و دانش
تیراژ: ۵۰۰ نسخه
نوبت چاپ: ۱۳۹۵، اول
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۳۲-۸۸۴-۷
قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

آدرس: خیابان انقلاب خ روانمهر ساختمان سنجش و دانش پ ۱۲۶

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ می باشد.

فهرست مطالب

۱۲	 مقدمه
۱۴	 فصل اول
۱۶	 تعاریف حاشیه نشینی و سکونتگاه های غیررسمی
۲۰	 حاشیه
۲۰	 حاشیه نشینی
۲۱	 اصطلاحات مرتبط با حاشیه نشینی
۲۱	 تاریخچه اسکان غیررسمی در جهان و ایران
۲۷	 بررسی سابقه ی حاشیه نشینی در جهان
۲۸	 بررسی سابقه حاشیه نشینی در ایران
۳۰	 انواع حاشیه نشینی
۳۰	 حاشیه نشینی برون شهری
۳۰	 حاشیه نشینی درون شهری
۳۰	 حاشیه گزینی
۳۰	 انواع حاشیه نشینی از نظر مالکیت
۳۱	 انواع حاشیه نشینی از نظر منشأ اجتماعی
۳۱	 انواع حاشیه نشینی از نظر اشکال جامعه
۳۱	 عوامل شکل گیری حاشیه نشینی از دیدگاه اندیشمندان
۳۴	 عوامل مؤثر بر شکل گیری حاشیه نشینی
۳۶	 شرایط زندگی در مناطق حاشیه نشین
۳۶	 پیامدهای حاشیه نشینی
۳۷	 سیمای نامطلوب
۳۷	 پایین بودن سطح بهداشت عمومی و سلامتی
۳۷	 فقدان شغل رسمی و درآمد کافی
۳۷	 وجود خرده فرهنگ های خاص مناطق کوچک
۳۸	 تراکم جمعیت
۳۸	 فقدان یا کم بودن امکانات آموزشی و رفاهی و پایین بودن سطح سواد
۳۸	 اعتیاد

۳۸	منبع و مراکز انحرافات و کجروی های اجتماعی
۳۹	آشوب های اجتماعی
۴۰	پیامدهای اجتماعی
۴۰	پیامدهای فرهنگی
۴۰	پیامدهای روانشناختی
۴۱	اثرات حاشیه نشینی
۴۳	ویژگی های مناطق حاشیه نشین
۴۳	ویژگی های کالبدی (فیزیکی)
۴۴	ویژگی های اجتماعی
۴۶	ویژگی های قانونی
۴۶	ویژگی های روح - روانی
۴۸	ساکنان اسکان غیررسمی چه کسانی هستند و از کجا آمده اند؟
۵۱	ویژگی های حاشیه نشین
۵۲	مشکلات حاشیه نشینان
۵۴	خصوصیات محلات اسکان غیررسمی
۵۶	تقسیم بندی سکونتگاه های غیررسمی
۵۸	تعیین چالش های عمده حاشیه نشینی
۵۹	علل شکل گیری سکونتگاه های غیررسمی
۶۴	دلایل شکل گیری سکونتگاه های غیررسمی در ایران
۶۵	علل غیرساختاری:
۶۶	انواع مالکیت ها و نحوه تملک زمین در سکونتگاه های غیررسمی
۶۷	نظریه ها و دیدگاه های عمده در مورد حاشیه نشینی
۶۸	دیدگاه لیبرالی
۶۹	دیدگاه اقتصاد سیاسی فضا
۷۰	دیدگاه جامعه گرایان جدید
۷۳	دیدگاه مورد استفاده در ایران
۷۵	جایگاه ساکنان اسکان غیررسمی در قانون اساسی ایران
۷۷	بندارهای نادرست درباره اجتماعات اسکان غیررسمی در ایران
۷۸	مفهوم عدالت و عدالت در فضا و رابطه آن با برنامه ریزی و حقوق شهروندی

۸۳		اسکان غیررسمی به حیات خود ادامه می دهد
۸۶		فصل دوم
۸۷		طبقه بندی رهیافت های برخورد با اسکان غیررسمی
۹۳		برخی روش های سابق در مقابله با سکونتگاه های فقیرنشین شهری
۹۳		تغییر موقعیت ساکنان زاغه ها و مناطق فقیرنشین مرکز شهر
۹۴		پاک کردن منطقه از زاغه ها و بازسازی و توسعه مجدد آن
۹۴		بهسازی محله های فقیر شهری
۹۵		سیاست توانمندسازی
۹۸		راهبرد توانمندسازی
۹۹		نقش و اهداف ستاد ملی توانمندسازی و ساماندهی سکونتگاه های غیررسمی
۱۰۳		نقش توانمندسازی اجتماعات محلی در بهسازی کالبدی سکونتگاه های غیررسمی
۱۰۶		رویکرد توانمندسازی نوین برین راهبرد مقابله با اسکان غیررسمی
۱۰۷		ویژگی های کلی راهبرد توانمندسازی
۱۰۹		مزیت های راهبرد توانمندسازی
۱۱۱		اصول پایه راهبرد توانمندسازی
۱۱۲		- بسیج منابع درون اجتماعات و خودیاری و هدایت شده
۱۱۲		- حق اقامت و امنیت در سکونت به همراه مسئولیت پذیری مدنی
۱۱۳		- رویکرد جامع و قابل گسترش و پیش نگر
۱۱۴		تردیدهای راهبرد توانمندسازی و ساماندهی اسکان غیررسمی
۱۱۷		انتقادهای وارد بر راهبرد توانمندسازی و ساماندهی اسکان غیررسمی
۱۱۹		توانمندسازی سکونتگاه های شهری
۱۲۰		ابعاد و زمینه های توانمندسازی سکونتگاه های غیررسمی در شهرها
۱۲۱		توانمندسازی محیط فیزیکی-کالبدی سکونتگاه های غیررسمی
۱۲۱		توانمندسازی فرهنگی، آموزشی، اجتماعی و اقتصادی سکونتگاه های غیررسمی
۱۲۲		مشارکت مردم و توانمندسازی ساکنان اسکان غیررسمی
۱۲۴		تشریح رابطه بین فرآیند برنامه ریزی شهری و راهبرد توانمندسازی
۱۲۶		استراتژی ارتقای محیطی سکونتگاه های غیررسمی
۱۲۸		راهبردهای کاهش فقر شهری
۱۳۳		فصل سوم

۱۳۴	شناخت منطقه
۱۳۵	زمین شناسی و خاک منطقه بم
۱۳۵	پوشش گیاهی منطقه بم
۱۳۶	نحوه توزیع جمعیت در منطقه
۱۳۷	اوضاع اقتصادی منطقه و نقش شهر در آن
۱۳۹	بررسی نقش اقتصادی منطقه
۱۴۰	شناخت شهر
۱۴۱	قابلیت های اقتصادی شهر بم
۱۴۲	تاریخچه مختصر شهر بم
۱۴۲	محلات اسکان غیررسمی شهر بم و موقعیت جغرافیایی آنان
۱۴۴	فصل چهارم
۱۴۷	پیشنهادهای درباره روش تهیه و اجرای طرح توانمندسازی
۱۴۷	شرح خدمات طرح توانمندسازی و اسکان کم درآمدها
۱۴۸	تکنیک سوات و کاربرد آن در توانمندسازی اسکان غیر رسمی
۱۵۱	عوامل داخلی
۱۵۳	عوامل بیرونی
۱۶۱	آزمون فرضیات
۱۶۶	ارائه راهبردها و راهکارهای اصلاحی
۱۶۸	راهبردهای زیست محیطی
۱۷۵	منابع و مؤخذ

عمده ترین ویژگی قرن حاضر، تمرکز بی سابقه جمعیت در شهرها می باشد. طی دهه های اخیر سکونتگاه های غیررسمی در حاشیه ی شهرها شکل گرفته است. کارکرد اصلی محلات اسکان غیررسمی تأمین زمین و الگوی ساخت متناسب با توان مالی گروه های کم درآمد مهاجر از روستاها یا گروه های فقیر شهری رانده شده از بافت موجود شهرهاست. اسکان غیررسمی حاصل سیاست های شکست خورده، مدیریت بد، بازار مسکن ناکا، آمد و... است. چاره جویی دشواری های کنونی این محلات همزمان با پیش نگرشی مشکلات آتی ناشی از رشد آنها امری ضروری است.

متناسب با این عواما، اسکان غیررسمی در داخل و خارج شهرهای بزرگ و حتی شهرهای متوسط کشور ی درحال توسعه درحال رشد است و حتی در بعضی از این جوامع رشد جمعیت در سکونتگاه های غیر رسمی بیش از رشد جمعیت در شهر اصلی است. برای پیشگیری و رفع این معضل، اتخاذ و اجرای سیاست های دراز مدت و کوتاه مدت ضروری است. تاکنون راه های متعددی ارائه و اجرا شده است اما با وجود این هنوز پدیده اسکان غیررسمی بعنوان یکی از بزرگ جوامع درحال توسعه از جمله ایران شناخته می شود. در این پژوهش، نخست به وجود مفهومی و نظری سکونتگاه های غیررسمی اشاره شده آنگاه محلات اسکان غیررسمی مورد بحث قرار گرفته است و سرانجام جهت توانمندسازی محلات اسکان غیررسمی با سیاست ها و راهبردهایی در برخورد با این پدیده مورد بررسی قرار گرفته و پیشنهاد شده است.